

Rådet för funktionshinderfrågor

Stadsteatern – Kulturnämnden - Skönhetsrådet

Protokoll nr 9 från ordinarie möte den 5 december 2017

Lokal: Kulturhuset/Stadsteatern, konferensrum 1.

Tid: 14. 00 – 16. 00

Kl.13:00-14:00 lunch och avtackning av avgående ordförande
Gunnar Häger.

Närvarande rådsmedlemmar:

Magnus Lindmark, SRF ordf. (nominerad)

Eva Söderbärj, vice ordf. HSO/FUB

Louise Lindström, DHR Stockholmsavdelningen

Anita Odell, HSO/OCD-föreningen Stockholm

Sven Hallberg, Ångestföreningen i Stockholm ÅSS

Anne Sjökvist, HRF i Stockholm (nominerad)

Närvarande tjänstemän:

Christer Nygren, fh-rådssekreterare.

Kulturförvaltningen/Kulturskolan Stockholm

Ronald Hallgren, HR strateg. Kulturhuset/Stadsteatern AB.

Ola Larsson, arkivarie Stadsarkivet.

Anmäld frånvaro: Gunilla Göran och Karin Bolin (extern).

1. Sammanträdets öppnande och godkännande av dagordningen.

Eva Söderbärj vice ordföranden öppnade mötet och dagordningen godkändes. Presentation och välkommen till de två nya nominerade medlemmarna, via HSO, Magnus Lindmark

(SRF) och Anne Sjökvist (HRF). Alla runt bordet presenterade sig.

2. Representant för Kulturhuset Stadsteatern berättar om verksamheten

Ronald Hallgren, HR strateg på Kulturhuset/Stadsteatern hälsade välkommen. Han berättade om de olika verksamheterna i huset.

Totalt finns 7 scener för teater, musik, utställningar, dans, debatt och litteratur. För ungdomar, 14-25 år existerar Lava som en mötesplats för kreativt skapande. Man har även startat en verktygsuthyrning där ungdomar ges möjligheten att till en billig penning hyra olika verktyg. Biblioteksverksamheten rymmer 7 profilbibliotek b.l.a. verksamheten Tio till tretton där man till och med kan laga mat och baka. Ett mysställe dit inga vuxna äger tillträde. Ronald berättade vidare om att den nu pågående Metoo debatten resulterat i väldigt mycket merarbete, anmälningar har inkommit till ledningen och, media och press ligger på för fullt och vill få namn på berörda personer. KHST genomför därför en satning på att utbilda sina chefer i frågor som knyter an till Metoo debatten. Man satsar numer också på att genomföra olika event på "Plattan" 4 dagar i veckan onsd-lörd, detta med lyckat resultat.

3. Uppföljning av föregående protokoll. Val av justerare.

Mötesprotokollet från den 7 november godkändes och lades till handlingarna.

- Anita Odell utsågs till att justera dagens protokoll.
- De frågor som ställdes till presidiet föregående år kan med fördel behållas, på så sätt kan vi pricka av vad som har åtgärdats. Anita kommer ta fram ett underlag för nya frågor utifrån sitt perspektiv som ordförande i OCD-föreningen.
- Rådet önskar information kring vilka kriterier, som gäller för Stadens nya e – upphandlingssystem utifrån funktionshinderperspektivet.
 - Stadsmuseet öppnande är senarelagt till den 1 mars vilket betyder att utställningarna skjuts fram till november 2018.
 - Asplundhuset här finns två utvecklingsalternativ, ombyggnad/tillbyggnad eller endast renovering av Stadsbiblioteket, i nuläget har inget beslut fattats om vilket av alternativen som ska gälla. Till nästkommande möte kommer projektledaren Karin Bolin och presenterar nya ritningar för hur Asplundshuset kan komma att utformas.

Pga sjukdom kunde Karin Bolin inte ansluta till mötet, men bjuds istället in till nästkommande möte den 23 januari 2018. Liljevalchs konsthall renoveringen klar 1 november och, den publika verksamheten åter 10 november.

Beträffande tillbyggnaden så togs första spadtaget 1 augusti 2017, det hela planeras klart till våren 2020.

- Medborgarhuset renoveringsarbetena i huset har medfört en påtaglig fördröjning av hela projektet. Beslut om kommande tidsplan och entreprenör väntas i fastighetsnämnden i december. Återflytt av de kulturella verksamheterna som KUF bedriver på en yta av 3100kvm beräknas till 2020. Kulturskolan har erbjudits i kommande förslag rum endast för teaterverksamheten. Var de övriga verksamheterna och aktiviteterna inom; musik, bild och form, dans-ska husera är inte löst..

4. Förslag på ny ordförande för rådet

Rådet ansåg att valet av ny ordförande bör skjutas till nästa möte eftersom både Magnus Lindmark och Anne Sjökvist ännu bara är nominerade. Vi inväntar nämndens beslut. Frågan bordlades till nästa möte.

5. Synpunkter på lokaler och handlingars tillgänglighet.

Rådet kunde konstatera att tillgängligheten till de publika ytorna är genomtänkt i det stora hela, däremot är toaletterna ett problem, svårt att hitta och fodrar speciella koder. Svårt att få en tydlig överblick över vad och var olika aktiviteter i huset äger rum.

6. Rådets svar på inkommen remiss *Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning*

Magnus påpekade att det är oklart hur Stadens olika program hänger ihop. Han framhöll också vikten av att göra rätt från början och då är fokusgrupper bra att använda. Förslag att vi bjuder in den tjänsteman som skriver remissvaret. Se vidare punkt 9.

7. Uppföljningsfrågor

Eva Söderbärjs iPad. Christer har nu löst problemet och Eva har nu en fungerande padda. Magnus Lindmark tar över Gunnar Hägers padda, Christer tar med till presidie mötet den 7 december.

- Christer bjuder in företrädare för Parkteatern tidigt på våren.

- Godkännande av de två nomineringarna från HSO, gällande Magnus Lindmark och Anne Sjökvist.

Rådet har haft möjlighet att ta del av ärendena via www.insyn.stockholm.se

Rådet vill gärna, om möjligt, åka med då Kulturnämnden åker på någon studieresa.

8. Karin Bolin, projektledare för ombyggnaden av Asplundshuset

var sjuk och punkten utgick därmed.

9. Ärenden till kulturnämndens sammanträde den 12 december.

Christer redogjorde för kommande ärenden till Kulturnämnden.

- Magnus Lindmark har yttrat sig angående **remissen om Ett Stockholm för alla - Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023**. Dnr: 171-1831-2016
Yttrandet biläggs detta protokoll.
- Utifrån ”**Kompetensförsörjningsplan för kulturförvaltningen**” efterlyser rådet en tydligare målformulering som beskriver riktade utbildnings och kompetenshöjande kurser/workshops i frågor som rör tillgänglighet och funktionsvariationer. Målgruppen föreslås till berörda tjänstmän inom förvaltningen.

10. Ombyggnadsprojekt.

Rådets vilja är att besöka och ta del av, i god tid, nedan planerade ombyggnadsprojekt. Viktigt att Kulturförvaltningens egna lokaler uppfyller kriterierna för tillgänglighetsanpassning!

- Skärholmens biblioteks nya entré samt café är senarelagt till 1 augusti. Vi bör kolla upp hur det funkar ur funktionshinderperspektiv.
- Kulturskolan i Vällingby öppnar i lokaler inne i gallerian 1 januari 2018.
- Planerna för ny lokal till Kulturskolan i Husby ligger för beredning, eventuellt blir det en återremiss.
- Årsta bibliotek och kulturskola väntar på en ombyggnad. Byggnaderna är K-märkta.
- Norra Djurgårdsstadens kommande kulturskola och bibliotek, som väntas öppna under 2019, utökas eventuellt med en lokal som kan hyras ut till föreningslivet.

- Stadsmuseet beräknas öppna för allmänheten i november 2018.
- Liljevalchs befintliga byggnad beräknas vara klar i början av 2018 och tillbyggnaden vara klar i april 2020.
- Det är ännu inte klart vilket av de två alternativen ombyggnad/tillbyggnad eller endast renovering av Stadsbiblioteket det blir. Förhoppningsvis bestäms vilket alternativ det blir under sommaren 2018. Karin Bolin informerar förhoppningsvis om detta på kommande möte.
- I arbetet med Medborgarhuset ser man nu över kostnadsbilden. Vilket kan komma att medföra att kommersiella aktörer prioriteras som hyresgäster.

11. Rapporter

Ola berättade om att Stadsarkivet nu byggt om och färdigställt, i anslutning till entrén en "lounge" en klar förbättring som besökarna uppskattar.

12. Nästa möte

Nästa ordinarie rådsmöte blir tisdag den 23 januari 2018, Kl. 14.00-16.00 på Stadsarkivet

Till mötet inbjuds, projektledare Karin Bolin som berättar om ombyggnadsplanerna för Asplundhuset.

Inget förmöte begärt denna gång.

Kommande möten 2018. Platser meddelas senare.

23 januari, 27 februari, 10 april, 15 maj, 4 juni, 14 augusti, 18 september, 9 oktober, 6 november, 11 december.

8. Övriga frågor

- Fh-rådet väntar på svar från Roger Mogerts ersättare angående rådets möjlighet till medverkan på kulturnämndens möten.
- Anita framförde ett förslag på att rådet delar upp ansvaret i de olika programpunkterna eller fokusområdena som beskrivs i det nya programmet för tillgänglighet.
- Gunnar Häger erbjöd sig, under lunchen att, komma med på nästa möte för att informera om tillgänglighetsarbetet på Stadsmuseet.
- Anne Sjökvist tipsade om Hörselskadades facebookside "Slingkommisionen" där det fortlöpande inkommer tips om på vilka institutioner förbättringar behövs.
- Magnus påpekade att nämndhandlingar inte ska vara inskannade. Då är de omöjliga att förstora och går därför inte att läsa för personer med synnedsättning.
- Diskussion om vi inte skulle erbjuda nämnden och eller berörda tjänstmän en kort utbildning i frågor som rör

funktionsnedsättningar, kanske en film som kortfattat beskriver det utvecklingsarbete som är på gång inom olika områden.

- Anita kom med ett spännande inspel till Ronald, om det skulle vara möjligt att där presentera en fotoutställning som Hjärnkoll producerat den behandlar ämnet psykisk ohälsa. Ronald ställde sig positiv till förslaget och kommer ta upp det med berörda inom program och utställningsverksamheten. Ronald lät meddela att man inte hunnit ta ställning till förslaget, men lovade återkoppla. Länk till (H)järnkolls hemsida: <http://www.nsph.se/hjarnkoll>
- Louise informerade om pågående och intressant utställning på konsthallen "Sven Harys" i Vasaparken. Tipsade även om utställning på ArkDes.
- Rådets medlemmar uppmanades att ta fram "indikatorer" till nästa möte, detta om möjligt....

➤ **Till protokollet biläggs följande:**

1. Magnus Lindmarks svar på remissen Ett Stockholm för alla - Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023. Dnr: 171-1831-2016
2. Plattform för digital tillgänglighet

Balanslista 2018		
Ärende	Ansvarig	Tidsplan/ kommentar
Gå in på jämför stockholm - http://www.stockholm.se/jamfor . Tillgängligheten presenteras med 9 olika ikoner per verksamhet. Finns det s.k. pictogram till varje verksamhet? Info om upplägget.	Rådet Sekreteraren	fortlöpande
Vilka är tillgänglighetskonsulter på Stadsmuseet?	Tillgänglighets konsult, Gunnar Häger	23 januari
Följa Stadsarkivets bygge i Liljeholmen. Information om bygget Studiebesök i Liljeholmen	Rådet	Under våren -18
Bjuda in representanter för Parkteatern	Sekreteraren	Uner våren -18
Hur ska rådet samarbeta med Kulturnämnden?	Rådet	Fortlöpande kontakt med och bevaka

		”Tjut” tillsammans med b.la, Kulturstrategiska avdelningen Enheten, på KUF.
Bevaka ombyggnad av Medborgarhuset.	Lokalstrateg, Kulturförvaltningen PO Törnqvist	Från jan -18 och framåt
Framtagande av aktiviteter och indikatorer kopplade till målen i programmet om delaktighet för VP 2018.	Rådet	Under våren -18 Förslag till aktiviteter/indikatorer fastställs

Magnus Lindmark, ordförande

Anita Odell, justerare

Christer Nygren, sekreterare

Plattform för digital tillgänglighet

INNEHÅLL

Inledning.....	1
Definitioner	2
Konvention, lagstiftning och direktiv	4
Följ riktlinjer och standarder från början	5
Låt expertis testa tjänsten eller produkten	5
Gör riktade användartester	6
Erbjud anpassade guider och anpassad support	6
Tänk universellt	6
Personlig service som ett komplement	7
Ställ rätt krav vid upphandlingar	7
Tillhandahåll de senaste hjälpmedelsuppdateringarna	7
Utbilda användarna	8
Vidare läsning	8
Källförteckning	9

Inledning

Synskadades Riksförbund (SRF) företräder personer med synskador i Sverige. I den här plattformen har vi samlat våra åsikter och rekommendationer kring tillgängliga och användbara digitala tjänster. Vi ger dessutom en kort redogörelse för vilka konventioner, lagar och förordningar som finns inom området.

Vi tar även upp vad som krävs för att tjänster och produkter ska komma användarna till del i form av nödvändiga hjälpmedel, nödvändig utbildning och kunskap.

Den digitala omställningen kan erbjuda många nya möjligheter för den som är synskadad. En förutsättning är dock att tillgänglighetsaspekter genomsyrar utvecklingen. Det måste prioriteras från det att en produkt eller en tjänst utvecklas eller upphandlas tills att den är färdig. Regelbundna slutanvändarfokuserade uppföljningar måste göras. Tillgänglighetsperspektivet och alla användares behov ska stå i fokus på ledningsnivå inom en organisation.

Användarna ska ha reella förutsättningar i form av utbildning och de senaste hjälpmedelsuppdateringarna. Det ska vara enkelt att ge återkoppling till ansvarig när någonting inte är tillgängligt.

Om tillgängligheten och användbarheten inte blir en naturlig och självklar del när digitala produkter och tjänster upphandlas och utvecklas kan det istället leda till ökad exkludering och ett ökat utanförskap, med sämre utbildning, färre jobb och sämre hälsa för synskadade som följd.

I vissa fall krävs speciella hjälpmedel. Grundutgångspunkten ska emellertid vara universell design. Med det menas att en produkt eller en tjänst ska kunna användas av alla, utan speciallösningar.

En annan viktig aspekt är möjligheten för personer med synskador att få utbildning i att använda den digitala tekniken. Också i produkter med universell design sker interageringen på ett helt annat sätt än normalt. Här har landstingen och regionerna en mycket viktig roll som en del i habiliteringen och rehabiliteringen av synskadade.

Målgrupper

Vi vänder oss till beställare av digitala produkter och tjänster, däribland arbetsgivare.

Vi vänder oss också till utvecklare. När vi talar om utvecklare menar vi så väl utvecklare av vanliga produkter och tjänster, såsom appar, men även utvecklare av speciella hjälpmedel för personer med synska-

dor. Exempel på hjälpmedel är punktskriftsskrivare, förstorande system och skärmläsare, program som omvandlar det som visas på den vanliga skärmen till tal eller till punktskrift.

Vi vänder oss även till landsting och regioner som är ansvariga för habilitering och rehabilitering av synskadade personer.

Definitioner

Synskada

Synskadad är den som har svårt att läsa eller svårt att orientera sig med hjälp av synen. De flesta kan svagt skönja färger och föremål eller ser med starkt begränsat synfält. Andra har svårigheter när det är mörkt eller när det är starkt solsken. Begreppet synskadad omfattar både gravt synskadade, blinda och synsvaga personer. Gravt synskadade eller blinda saknar syn eller kan skilja mellan ljus och mörker. Synsvaga har nedsatt syn som inte kan korrigeras med glasögon. Gränsen mellan att vara gravt synskadad och synsvag är flytande. Den kan variera i olika situationer utifrån bland annat väder- och ljusförhållanden.

Ibland används även begreppet synnedsättning och blindhet istället för synskadad. Det gäller till exempel i WHO:s och Socialstyrelsens definitioner.

Tillgänglighet

Tillgänglighet på webben betecknar hur väl en webbplats fungerar för personer med funktionsnedsättning, till exempel med skärmläsare (talsyntes och punktskrift) och förstoringsprogram).

Användbarhet

Användbarhet definieras enligt ISO-normen 9241-11 som ”Den grad i vilken användare i ett givet sammanhang kan bruka en produkt för att uppnå specifika mål på ett ändamålsenligt, effektivt och för användaren tillfredsställande sätt.”

Användbarhet är alltså, i sträng bemärkelse, ett samlat kvalitetsmått för en produkt eller en tjänst. Den kan alltså vara hög eller låg. För den som är synskadad är en enhetlig struktur exempelvis extra viktigt, eftersom vi inte har överblick på samma sätt som andra. Vi ser bara en liten del av exempelvis en dataskärm i taget. Gränsen mellan ”tillgänglighet” och ”användbarhet” är flytande.

Skärmläsare

En mjukvara som styr vad som läses upp med en talsyntes eller visas på en punktskriftsdisplay.

Punktskriftsdisplay eller punktskriftsskärm

En skärm som kan visa text som finns på den vanliga skärmen i punktskrift genom att metallstift höjer sig och sänker sig. Vanligen visas mellan tolv och 80 tecken i taget, alltså endast en rad eller del av en rad åt gången.

Förstorande system

Ett program (och ibland även en stor skärm) där den vanliga texten förstoras. Graden av förstoring varierar beroende på användarens synförmåga. Det är inte ovanligt att endast några bokstäver åt gången får plats att visas.

Konvention, lagstiftning och direktiv

Tillgänglighet och rätt till information nämns på flera ställen i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som Sverige har ratificerat.

Artikel 9 1b behandlar rätten till ”information, kommunikation och annan service, däribland elektronisk service och service i nödsituationer”. Rätten till information nämns också i artikel 21.

Myndigheter ska enligt förordning (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av funktionshinderspolitiken ”verka för tillgänglighet, göra inventeringar och ta fram handlingsplaner.”

Enligt den nya lagen om offentlig upphandling (2016:1145) ska det i normalfallet vara obligatoriskt att ställa krav på tillgänglighet vid större upphandlingar.

Det är en skärpning jämfört med tidigare lagstiftning. Av 9 kap. 2 § om tekniska krav framgår följande:

”När det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Undantag får göras endast om det finns särskilda skäl.

Om Europeiska unionen i en rättsakt har antagit obligatoriska krav på tillgänglighet, ska de tekniska specifikationer som avses i första stycket bestämmas med hänvisning till den rättsakten.

En sådan rättsakt är EU:s webbtillgänglighetsdirektiv. Här ställs krav på tillgänglighet för alla offentliga webbplatser och appar med vissa undantag. Det ska också finnas ett formulär där besökaren ska kunna ge synpunkter om en sida eller en app är otillgänglig. Det ska kunna gå att få icke tillgänglig information i ett alternativt format. Varje medlemsland ska utse en myndighet som övervakar att direktivet följs. Direktivet ska vara införlivat i svensk rätt senast den 23 september 2018.

Sedan den 1 januari 2016 är bristande tillgänglighet en form av diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567). Läs mer på diskrimineringsombudsmannens webbplats, www.do.se

Följ riktlinjer och standarder från början

När produkter och tjänster, såsom webbplatser och appar, tas fram måste gällande riktlinjer och standarder följas. Det är viktigt att detta görs under hela utvecklingsprocessen, redan från början. Att anpassa i efterhand kan både bli dyrt och krångligt. I värsta fall kan det vara nödvändigt att göra om tjänsten eller produkten från grunden.

För webbplatser finns Web Content Accessibility Guidelines, wcag. Post- och telestyrelsen, PTS, har tagit fram riktlinjer för myndigheter som bygger på wcag-riktlinjerna. Det är en bra utgångspunkt, även för privata aktörer, www.webbriktlinjer.se.

I EU:s webbtillgänglighetsdirektiv hänvisas till standard EN 301 549 V1.1.2 kapitel 9, 10 och 11. Denna standard bygger också på wcag 2.0.

Adobe har tagit fram tillgänglighetsriktlinjer för PDF-filer. Läs mer på www.adobe.com/accessibility.

För app-utvecklare finns speciella riktlinjer.

iOS: <https://developer.apple.com/library/ios/documentation/UserExperience/Conceptual/iPhoneAccessibility/Introduction/Introduction.html>

Android: <https://developer.android.com/guide/topics/ui/accessibility/index.html>

Vid sidan av riktlinjerna är enhetlighet, tydlighet och en pedagogisk uppbyggnad mycket viktigt för användbarheten. Det gäller både för tjänster som vänder sig till allmänheten och för intranät och andra system som används internt på arbetsplatser. Det finns flera exempel där synskadade medarbetare har tvingats att sluta sina anställningar till följd av otillgängliga digitala system.

Låt expertis testa tjänsten eller produkten

Vid sidan av användartester rekommenderar vi att en professionell tillgänglighets- och användbarhetsgranskning görs. Det finns konsulter som är specialiserade på detta. Konsulterna kan även vara behjälpliga med att genomföra strukturerade användartester med strategiska urvalsgrupper. Myndigheten för delaktighet, MFD, har en databas över tillgänglighetskonsulter: <http://www.mfd.se/tillganglighet/gor-tillgangligt/tillganglighetskonsulter/>

Det finns flera tjänster som erbjuder automatiserade granskningar utan kostnad. Vi vill betona att en sådan granskning exempelvis inte kan avgöra om en bildbeskrivning verkligen säger vad bilden visar och är förstälilig för användaren. Om sidan i fråga är pedagogisk kan en maskin heller inte avgöra.

Därför bör sådana tester alltid kompletteras med användar- och experttester.

Gör riktade användartester

Även om en tjänst eller produkt uppfyller riktlinjer är det inte säkert att den är användarvänlig för målgruppen. Se till att alltid göra strukturerade tester med slutanvändare som är synskadade och andra slutanvändare som har speciella behov.

Erbjud anpassade guider och anpassad support

I synnerhet stora myndigheter, universitet, skolor med mera ska tillhandahålla anpassade guider och anpassad support för den som använder olika typer av hjälpmedel. Upphandlingar kan göras med en konsult som är expert på tillgänglighetsfrågor.

Tänk universellt

Inkludera hjälpmedelsfunktioner som gör det möjligt att anpassa en produkt efter alla användares behov. Exempelvis innehåller numera många smarta mobiltelefoner, surfplattor, datorer och tv-apparater hjälpmedel i form av talsyntes, stöd för punktskrift och förstoring. På så vis går det att använda vilken mobiltelefon, surfplatta dator eller tv-apparat som helst för den som inte ser eller har kraftigt nedsatt synförmåga.

Det är viktigt att inte behöva ta hjälp av någon som ser för att kunna installera eller komma igång med en produkt.

Personlig service som ett komplement

Det kommer alltid att finnas personer som inte kan ta del av digitala tjänster, även om de digitala tjänsterna är mycket användbara för många. En TNS Sifo-undersökning från 2015 visar att var fjärde medlem i Synskadades Riksförbund aldrig använder internet. Därför är det väsentligt att grundläggande samhällsservice även går att utföra per telefon.

Det gäller exempelvis kommunal service, Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens tjänster samt sjukvårdstjänster. Det ska även gå att boka resor via telefon. Användande av personlig service ska inte innebära några extrakostnader för den enskilde.

Vi rekommenderar telefontjänster där användaren kan identifiera sig, exempelvis genom mobilt bankid och personliga koder. Sådan identifiering är ofta mycket enklare än att använda webbsidor och appar där det handlar om att söka information och om att fylla i formulär. Flera banker har sådana telefontjänster.

Den som inte gör några aktiva val i en tonvalsstyrd eller en röststyrd tjänst ska alltid kopplas till personlig service. Tjänster som specifikt riktar sig till personer med funktionsnedsättning bör ha direktnummer utan några tonval och även vara åtkomliga med tonval om det finns ett generellt tonvalssystem. Exempel på tjänster med direktnummer som finns i dagsläget är SL:s kundtjänst för tillgänglighet och Stockholms stads kontaktcenter funktionsnedsättning.

Ställ rätt krav vid upphandlingar

Det är ytterst viktigt att ställa rätt krav i samband med upphandlingar. Utöver ovanstående har vissa tillgänglighetskonsulter tagit fram verktyg för att kunna ställa rätt krav. Sök på tillgänglighet, offentlig upphandling.

Upphandlingsmyndigheten och Post- och Telestyrelsen ger också råd kring kravställning i samband med offentliga upphandlingar. Läs mer på www.upphandlingsmyndigheten.se.

Tillhandahåll de senaste hjälpmedelsuppdateringarna

Med tanke på den snabba utveckling som sker är det av yttersta vikt att användarna alltid får tillgång till de senaste uppdateringarna av hjälpmedel. Så är inte alltid fallet.

Utbilda användarna

Utbildning i att använda datorer, smarta mobiltelefoner, surfplattor, tv-apparater, klockor, hemelektronik med mera och tillhörande hjälpmedel måste ingå som en naturlig del i syncentralernas habilitering och rehabilitering. Utbildningen måste genomföras av personer som har dokumenterad kompetens kring hur produkterna används i praktiken av den som är synskadad.

Eftersom det som synskadad är mycket svårare att sätta sig in i hur en ny digital produkt fungerar, är det viktigt att utbildningen inte bara avgränsas till att gälla själva hjälpmedelsdelen. Den måste omfatta produkten som helhet. Som synskadad går det inte att rådfråga omgivningen. Sättet att interagera med digitala tjänster och produkter skiljer sig markant, jämfört med hur en seende person går tillväga. Det är också mycket svårare att få överblick över en produkt med tanke på att synskadan innebär svårigheter att få överblick över omgivningen. Ett konkret exempel: Om en person som ser tar fram symboltangentsbordet på en smart mobiltelefon går det enkelt att se var procenttecknet sitter. Den som inte ser någonting alls måste leta runt med fingret och leta symbol för symbol för att sedan memorera in var på skärmen tecknet sitter.

Vidare läsning

Snabbtips från Synskadades Riksförbund för dig som vill göra din webbplats tillgänglig: <http://www.srf.nu/det-har-gor-vi/fragor-vi-driver/hur-vi-jobbar-med-fragorna/it--och-kommunikationsteknik/tillganglighet-och-anvandbarhet-av-it/>

Källförteckning

Diskrimineringslag (2008:567)

EU:s webbtillgänglighetsdirektiv (EU 2016/2102). Publicerat 2016-12-02. I: Europeiska unionens officiella tidning L 327/1.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Lag (2016:1145) om offentlig upphandling

Myndigheten för delaktighets (MFD:s) tillgänglighetsdatabas:

Riktlinjer om tillgänglighet: Wcag, Apple, Android

standard EN 301 549 V1.1.2 kapitel 9, 10 och 11

Synskadades Riksförbund (TNS Sifo) (juni 2015) Dålig digital delaktighet

Synskadades Riksförbunds webbtillgänglighetstips

Antagen av förbundsstyrelsen 2017-03-10

Synskadades Riksförbund är landets företrädare för personer med synnedsättning.

Detta material finns i följande versioner: på papper i tryckt text, som punktskrift, som word-fil, samt inläst på CD i DAISY-format. Beställs hos SRF Kontorsservice, tel: 08-39 90 00 eller via e-post: kontorsservice@srf.nu

Synskadades Riksförbund · 122 88 Enskede
tel: 08-39 90 00 · fax: 08-39 93 22
info@srf.nu · www.srf.nu

Stöd gärna vårt arbete.
Pg 90 00 90-2

Svar på förslag till En stad för alla

Det är viktigt att de program som staden tar fram har röd tråd så att när man läser ett av programmen kan se att det finns en strategi.

I detta program hänvisar man inte till programmet "En stad för alla" stadens tillgänglighetsprogram. Då ser de som läser programmet att det finns mer att läsa när det gäller stadens arbete med att göra staden tillgänglig.

I ett program av detta slag så måste man slå fast att arbetet med att göra staden mer tillgänglig inte bygger på särlösningar utan att tillgänglighetsarbete börjar redan i planeringsstadiet och i det arbetet så skall funktionshinder rörelsen var delaktiga för det är de som vet hur det är att leva med olika funktionsnedsättningar.

När det gäller den fysiska tillgängligheten är det viktigt att även inte publika lokaler är tillgängliga detta för att inte göra det omöjligt att anställa personer med funktionsnedsättningar.

När staden gör upphandlingar av t ex konferenser, utbildningar & data system skall man ställa krav på att tjänsterna är kompatibla med de hjälpmedel som en anställd med funktionsnedsättning behöver för att kunna jobba.

I avsnittet Verktyg saknas funktionshinder råden vilket enligt staden är en viktig resurs. Även att samarbete med de olika organisationerna är mycket viktigt för de sitter på kunskap om hur man vill ha det för att samhället skall för människor med olika funktionsnedsättningar.

Det borde finnas en möjlighet att straffa de förvaltningar/bolkag & nämner som inte lever upp till de mål som man har fastställt antingen centralt eller lokalt.

När man tar fram en budget och verksamhetsplan är det viktigt att funktionshinder råden likaså när man redovisar VP och Budget. Detta för att råden skall känna sig delaktiga.

I arbetet med att förankra detta program måste man ta hjälp av de som sitter i de olika råden. Det ger en möjlighet till kommunikation och erfarenhets utbyte.

En viktig sak i demokrati arbetet är att de dokument, E-tjänster och hemsidor som staden tar fram är tillgängliga för alla. Vilket innebär att språket skall vara så att även människor med kongnitiva funktionshinder kan ta del av dokumenten och hemsidorna.

Magnus L